

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньо-професійної програми

Євгеній СТРИКАЛЕНКО

"29" серпня 2024 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Ганна ЖОСАН

Протокол засідання кафедри

менеджменту, маркетингу

та інформаційних технологій ХДАЕУ

від " 28 " серпня 2024 року № 1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління персоналом і лідерство

Назва навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Освітньо-професійна програма – Менеджмент у спортивній діяльності

Спеціальність – 017 Фізична культура і спорт

Галузь знань – 01 Освіта / Педагогіка

Кропивницький – 2024

Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Управління персоналом і лідерство
Факультет	Економічний
Назва кафедри	Кафедра менеджменту, маркетингу та інформаційних технологій
Викладач	Іванова Наталя Сергіївна д.е.н., професор кафедри менеджменту, маркетингу та інформаційних технологій Наукові інтереси: управління економічною безпекою, аналітика, економіко-математичні методи/моделі в менеджменті та маркетингу, управлінські рішення
Контактна інформація	+38(098)5464915, ivanova_n@ksaeu.kherson.ua
Графік консультацій	http://www.ksau.kherson.ua/econom/kafedramo.html
Програма дисципліни	Тема 1. Управління персоналом у системі менеджменту підприємств Тема 2. Набір, відбір та адаптація персоналу Тема 3. Навчання, розвиток та оцінка персоналу Тема 4. Мотивація та винагородження працівників Тема 5. Основи лідерства: визначення та ключові концепції Тема 6. Емоційний інтелект та комунікація в лідерстві Тема 7. Розвиток команди та мотивація Тема 8. Стратегічне лідерство та управління змінами
Мова викладання	Українська

1. Анотація курсу

Анотація курсу	Курс «Управління персоналом і лідерство» спрямований на формування системного бачення процесів управління персоналом та розвитку лідерських компетентностей у сучасних організаціях. Програма курсу охоплює два логічно пов'язані модулі: управління персоналом та лідерство, що дозволяє слухачам оволодіти як базовими HR-процесами, так і стратегічними навичками керівництва людьми. У межах першого модуля студенти здобудуть знання з планування, підбору, навчання, оцінки й мотивації персоналу, що є основою ефективного управління людськими ресурсами. Другий модуль зосереджений на формуванні лідерського потенціалу майбутніх менеджерів спорту: розгляд стилів лідерства, розвиток емоційного інтелекту, ефективна командна взаємодія, управління конфліктами та організаційними змінами. Курс забезпечує інтеграцію теоретичних знань і практичних кейсів зі спортивної діяльності, сприяє розвитку управлінського мислення, навичок командної роботи та лідерської поведінки, що є критично важливими для ефективного функціонування спортивних організацій у динамічному середовищі.
Інформаційний пакет дисципліни	https://canvas.instructure.com/enroll/L8G3GW

2. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	<i>Метою</i> викладання дисципліни «Управління персоналом і лідерство» є формування у здобувачів вищої
-----------------------------------	--

	освіти знання, вміння та компетентності, необхідні для ефективного управління персоналом і реалізації лідерських функцій у сфері спортивної діяльності, з урахуванням специфіки командної роботи, розвитку людського капіталу та вимог сучасного спортивного менеджменту.
Завдання вивчення дисципліни	<i>Завданням</i> навчального курсу «Управління персоналом і лідерство» є: формуванні знань, вмінь та навичок – Ознайомити студентів з теоретичними засадами управління персоналом, основними функціями та інструментами HR-менеджменту. – Розвинути практичні навички добору, адаптації, мотивації, оцінювання та розвитку персоналу. – Дослідити сутність і види лідерства, а також особливості лідерської поведінки в спортивному середовищі. – Сприяти формуванню навичок емоційного інтелекту, ефективної комунікації, вирішення конфліктів та командоутворення. – Навчити студентів застосовувати лідерські підходи до організації роботи персоналу, управління змінами та прийняття стратегічних рішень у спортивних організаціях.

3. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу	
Загальні	ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. ЗК 2. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 4. Здатність працювати в команді. ЗК 5. Здатність планувати та управляти часом. ЗК 9. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Фахові	ФК 10. Здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми. ФК 14. Здатність до безперервного професійного розвитку.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН	ПРН 01. Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем. ПРН 04. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення. ПРН 05. Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег. ПРН 19. Аргументувати управлінські рішення для вирішення проблем, які виникають в роботі суб'єктів фізичної культури і спорту; мати навички лідерства. ПРН 21. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

4. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	1-й
Семестр	7 семестр
Курс	4 курс
Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	Обов'язкова компонента ОК 32
Пререквізити	«Менеджмент у спортивній діяльності», «Правове регулювання спортивних відносин»
Постреквізити	«Інноваційна економіка та підприємництво», «Виробнича переддипломна практика»

5. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	3,0 / 90
Лекції	20
Практичні / Семінарські	24
Лабораторні	-
Самостійна робота	46
Форма підсумкового контролю	екзамен

6. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: MS Office
Обладнання	Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, інше обладнання: мультимедійний проектор для: комунікації та опитувань

7. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговоренні дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт та інше.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Письмові роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Умови перескладання: здобувачам ВО, які за результатами екзаменаційної сесії мають заборгованість, розпорядженням декана факультету надається право на їх ліквідацію з визначенням графіка перездачі. Графік ліквідації академічної заборгованості складається у деканаті факультету з погодженням із деканом, завідувачами кафедр і доводиться екзаменаторів та здобувачів вищої освіти, не пізніше одного тижня після закінчення терміну екзаменаційної сесії.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Процедура відпрацювання пропущених занять з об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування). Не запізнюватись на заняття. Дотримуватись техніки безпеки. Завчасно ознайомлюватись з темою практичної роботи. Пропущенні заняття відпрацьовувати у встановлений викладачем час.

Політика щодо виконання завдань	Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни
Академічна доброчесність	Роботи здобувачів є виключно оригінальним дослідженням чи міркуванням. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань та/або розв'язання задач іншими здобувачами) тягне за собою анулювання зароблених балів. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час підсумкового контролю, виконання контрольних робіт заборонено. Списування під час контрольних, тестових робіт та протягом іспиту заборонено.

8. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			лек	лаб.	сем. / пр.	СР	
Змістова частина 1 Основи управління персоналом							
	Тема 1	Управління персоналом у системі менеджменту підприємств Роль і значення управління персоналом як науки і навчальної дисципліни. Управління персоналом як часткова функція менеджменту. Етапи історичного розвитку управління персоналом	2		2	5	6
	Тема 2	Набір, відбір та адаптація персоналу Набір та залучення персоналу. Основні методи та технології залучення персоналу. Послідовність бізнес-процесів найму. Відбір персоналу: етапи та методи. Ефективні методи добору персоналу. Адаптація персоналу. Види адаптації. Цілі адаптації персоналу. Етапи адаптації персоналу.	4		4	6	7
	Тема 3	Навчання, розвиток та оцінка персоналу Управління кар'єрою персоналу. Як побудувати свій план кар'єрного зростання. Навчання персоналу. Сучасні методи навчання персоналу. Оцінювання персоналу підприємства: сутність, задачі, зміст і методологія. Цілі оцінки персоналу. Атестація персоналу підприємства. Види атестації персоналу організації	4		4	6	6
	Тема 4	Мотивація та винагородження працівників Основні теорії мотивації (змістовний підхід, процесуальний підхід). Фактори мотивації працівників. Підходи до побудови системи винагородження. Типи систем винагородження. Мотивація в умовах змін та кризи. Оцінка ефективності мотиваційних програм. Основні етапи оцінки ефективності мотиваційних програм	2		2	6	11
	ПК ЗЧ 1		12		12	23	30

Змістова частина 2. Лідерство							
	Тема 5	Основи лідерства: визначення та ключові концепції. Сутність і зміст поняття «лідерство». Ключові концепції лідерства. Типи лідерства. Ключові компетенції лідера. Виклики сучасного лідерства. Лідерство в умовах змін і криз. Лідерство в умовах глобалізації та цифровізації.	2		2	5	6
	Тема 6	Емоційний інтелект та комунікація в лідерстві. Визначення емоційного інтелекту та його компоненти. Роль емоційного інтелекту в лідерстві. Комунікація та ЕІ: відносини в команді. Розвиток емоційного інтелекту для лідерства. Практичні аспекти ЕІ в комунікації лідера	2		4	6	6
	Тема 7	Розвиток команди та мотивація. Основи розвитку команди. Етапи розвитку команди (модель Брюса Такмана). Ролі в команді (модель Белбіна). Особливості командної мотивації. Значення цінностей, спільної мети та довіри у мотивації команди. Роль емоційного клімату в мотивації колективу. Методи та інструменти мотивації команди. Стратегії розвитку команди. Оцінка мотиваційного клімату та ефективності команди. Методи діагностики мотивації: опитування, інтерв'ю, аналітика зворотного зв'язку	2		4	6	7
	Тема 8	Стратегічне лідерство та управління змінами Визначення стратегічного лідера та його ролі в організації. Відмінності між операційним і стратегічним лідерством. Компетенції стратегічного лідера. Стратегічне мислення та бачення як основа лідерства. Визначення цінностей, місії та довгострокових орієнтирів. Лідерство в умовах змін: моделі та підходи. Опір змінам та стратегії його подолання. Лідерство в умовах невизначеності та криз.	2		2	6	11
	ПК ЗЧ 2		8		12	23	30
	РАЗОМ		20		24	46	60

9. Форми і методи навчання

Лекція	Окрема лекція є елементом курсу лекцій, що охоплює основний теоретичний матеріал однієї або декількох тем навчальної дисципліни. Тематика лекцій визначається робочою навчальною програмою дисципліни «Управління персоналом і лідерство». Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій. Методи навчання, які використовуються: словесні, наглядні, пояснювально-ілюстративні, аналітичні, дослідницькі. Активізація навчально-пізнавальної діяльності здобувачів здійснюється через застосування таких форм навчання, як: проблемні лекції, лекції теоретичного моделювання; презентації навчальних матеріалів, виконаних творчих завдань; застосування наочних матеріалів; моделюючи вправи, розв'язування творчих задач та завдань; написання наукових завдань (за бажанням здобувача).
---------------	---

Практичні /Семінарські	Практичне заняття включає проведення поточного контролю знань, умінь і навичок розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання. Оцінки, отримані здобувачем вищої освіти за окремі практичні заняття, враховуються при виставленні семестрової оцінки з навчальної дисципліни та фіксуються у журналі обліку успішності. Методи навчання: 1. Репродуктивний метод – розв'язування задач вивченого матеріалу на основі зразка або правила. Діяльність здобувачів вищої освіти є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям та правилам – розв'язок задач виконується аналогічно до представленого зразка. 2. Частково-пошуковий, або евристичний метод. Його суть - в організації активного пошуку розв'язання окремих задач під керівництвом викладача і його вказівок. Евристична бесіда - перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання. 3. Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки задачі та короткого усного або письмового інструктажу здобувачі вищої освіти самостійно розв'язують задачі за темами практичних занять дисципліни.
Лабораторні	-
Самостійна робота	Самостійна робота передбачає опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу. Освітній час, відведений на самостійну роботу здобувачів вищої освіти денної форми навчання, регламентується навчальним планом. Самостійна робота здобувача над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни «Креативний менеджмент» може виконуватися у читальному залі наукової бібліотеки Університету, навчальних аудиторіях, а також в домашніх умовах. Освітній матеріал дисципліни, передбачений для засвоєння здобувачами у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять. Методи навчання 1. Пояснювально-ілюстративний метод. Здобувачі вищої освіти здобувають знання з навчальної або методичної літератури, через електронний посібник у «готовому» вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного мислення. 2. Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу здобувачі вищої освіти самостійно вивчають літературу, джерела, розв'язують задачі за темами самостійної роботи дисципліни, виконують інші пошукові дії з метою кращого засвоєння навчального матеріалу.

10. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль	
Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Усний контроль – опитування на лекції, практичному занятті. Письмовий контроль – перевірка розв’язку задач практичного заняття, контрольна робота. Вимоги та методи до поточного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, тощо. Оцінювання знань здобувачів на основі поточного контролю відбувається: а) способом перевірки систематичності та активності роботи здобувача над вивченням програмного матеріалу курсу протягом семестру; б) способом виконання завдань самостійної роботи здобувача.	
Підсумковий контроль за змістовою частиною	
Проміжна атестація має визначити рівень знань здобувача з програмного матеріалу змістової частини (рейтингова оцінка із змістової частини), отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи. Контрольні роботи, що виконуються під час самостійної роботи здобувача, – це індивідуальні завдання, які передбачають самостійне виконання здобувачем певної практичної роботи на основі засвоєного теоретичного матеріалу. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання МКР не передбачено.	
Підсумковий контроль	
Форма проведення екзамену – письмова. Види запитань з відкритими відповідями, тестова та практична частини. Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за поточну успішність (не більше 60 балів) та екзамен (не більше 40 балів).	

Розподіл балів з дисципліни

(форма контролю – екзамен)

Поточне тестування та самостійна робота								Екзамен	Сума
Змістова частина 1				Змістова частина 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	100
6	7	6	11	6	6	7	11		
Додаткові бали за участь у неформальній освіті, участь у конференціях тощо								10	

11. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

12. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література	1. Іванова Н.С. Управління персоналом. Сучасний менеджмент у схемах і таблицях. Частина 1: навч. посібник. [Електронний ресурс] / ред. Н.С. Іванова. – Кривий Ріг : Вид.ДонНУЕТ, 2021. С. 84-182 . http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10047998 2. Управління персоналом : підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. / О. М. Шубалий, Н. Т. Рудь, А. І. Гордійчук, І. В. Шубала, М. І. Дзямулич, О.А. Хілуха, П.М. Косінський; за заг. ред. О. М. Шубалого. – Луцьк : ЛНТУ, 2023. – 414 с 3. HR-менеджмент та стратегічне лідерство : словник термінів і понять / укладач : О. В. Грідін ; ДБТУ. – Харків : [б. в.], 2024. – 52 с. 4. Лук'янихін В.О. Менеджмент персоналу: навчальний посібник. Суми : «Університетська книга», 2023. 592 с.
Додаткова	1. Іванова Н., Рикун С. Особливості мотивації персоналу промислового підприємства в умовах криз. <i>Торгівля і ринок України</i>. Кривий Ріг, 2022. №2 (52). С.85-94 http://dx.doi.org/10.33274/2079-4762-2022-52-2-85-94 2. Іванова Н.С. Лижник Ю. Проектний підхід до управління персоналом організації. <i>Торгівля і ринок України</i>. Кривий Ріг, 2022. №1 (51). С. 59-65 http://dx.doi.org/10.33274/2079-4762-2022-51-1-59-65 3. Іванова Н. Управління конфліктами в системі управління персоналом. <i>Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. Серія : Економічні науки</i>. Кривий Ріг, 2022. №1 (76). С. 7-15 http://dx.doi.org/10.33274/2079-4819-2022-76-1-7-15 4. Іванова Н.С., Приймак Н.С., Маловичко С.В. Реалізація функцій менеджменту в системі стратегічного управління

	фінансами підприємства. <i>Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. Серія : Економічні науки.</i> 2020. №2 (72). С.42-49. http://dx.doi.org/10.33274/2079-4819-2020-73-2-42-49
Інформаційні ресурси	1. Державний Фонд фундаментальних досліджень України [Електронний ресурс]. URL : http://www.dffd.gov.ua/. 2. Нормативні акти України. URL: http://www.nau.kiev.ua. 3. Наукова бібліотека ім.Вернадського. URL: http://www.nbu.gov.ua. 4. Бізнес в Україні. URL: http://www.ukrbiz.net. 5. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: http://www.rada.gov.ua. 6. Інтернет портал для управлінців. URL: http://www.management.com.ua 7. Управлінські персоналом і лідерство. ХДАЕУ [Canvas]. URL : https://canvas.instructure.com/courses/11758934 8. Управлінські персоналом. Кафедра ММІТ ХДАЕУ [YouTube список відтворення]. URL : https://youtube.com/playlist?list=PLgtqJXXM6mvL5G8F-GQJVeua4AqFJp002&si=W9rGR3f72kPoD3Ls 9. Електронний архів (інституційний репозитарій) ХДАЕУ [Електронний ресурс]. URL : https://dspace.ksaeu.kherson.ua/